

Doç. Dr. Selçuk Özdağ
Muğla Milletvekili
Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 07.05.2025

Doç. Dr. Selçuk Özdağ
Muğla Milletvekili
Grup Başkanvekili

Doç. Dr. Selçuk Özdağ
Muğla Milletvekili
Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Siyasi yasak ve belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma, bir kişinin belirli bir süre veya ömür boyu siyasi faaliyetlerde bulunmasını, kamu görevlerinde yer almasını veya siyasi haklarını kullanmasını engelleyen hukuki bir yaptırımdır. Bu yasaklar, genellikle kamu görevlilerinin veya siyasetçilerin işledikleri ciddi suçlar sonrası uygulanır ve bu bireylerin tekrar kamu görevlerine gelmesini veya siyasi arenada etkili olmasını engellemeyi hedefler. Anayasamızın 138. maddesi gereğince mahkemelerin bağımsızlığı belirtilmiş ise de uygulamada yaşanan sorunlar aşıkardır.

Siyasi yasaklılık ile kısıtlanmış olanlar seçme ve seçilme hakkının kaybı, kamu görevi yasağı, parti üyeliği ve yöneticiliği yasağı, uluslararası platformlarda temsil yasağı gibi yasaklara maruz kalmaktadırlar. Otoriter rejimlerde, siyasi yasakların muhalifleri susturmak için bir aracı olarak kullanıldığı sabittir. Bu durumda, yasakların hukukun üstünlüğünü zedelediği ve demokrasiye zarar verdiği nettir. Mahkemelerce, Anayasa'ya aykırı olarak şahıslar hakkında seçme ve seçilme ehliyetinden yoksun bırakılarak verilen tedbirler siyasi bir yaptırıma dönüşmüştür. Buna karşın, demokratik sistemlerde siyasi yasakların ve tedbirlerin şeffaf bir şekilde uygulanması ve sadece hukuki temele dayandırılması önerilir. Bu sayede hem toplumun adalet duygusu korunur hem de birey haklarının ihlali önlenmiş olur.

Siyasi yasak, kısıtlamalar ve tedbir uygulamaları bireyin yalnızca siyasi hayatını değil, aynı zamanda toplumdaki statüsünü de etkiler. Kamu gücüne ve siyasi düzene olan güvenin korunması için etkili bir yöntem olarak görülse de, kısıtlamaların hakkaniyetli ve adil bir şekilde uygulanması büyük önem taşır. Haksız bir siyasi yasak ve belli hakların kullanılmasının yoksun bırakılması tedbiri, birey haklarını ihlal edebilir ve toplumda huzursuzluk yaratabilir. Yaptırımın hukuki ve demokratik çerçevede uygulanması hem toplumun adalet duygusunu hem de hukukun üstünlüğünü korumak açısından gereklidir.

Anayasa ile teminat altına alınan hakların kullanılmasının engellenmesi sonucunda Anayasa 67. madde hükmünce seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı hukuk ve hakkaniyete aykırı olarak kısıtlanmakta ve yasak getirilmeye çalışılmaktadır. Hukuk ve hakkaniyete aykırı olarak siyasi yasak, kısıtlamalar ve seçme ve seçilme hakkına ilişkin tedbirler ile karşı karşıya kalan vatandaşların mağduriyetinin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Doç. Dr. Selçuk Özdağ
Muğla Milletvekili
Grup Başkanvekili

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin yürürlükten kaldırılması gerekmektedir. İlgili kanun maddesinin (e) ve (f) bendinin (1.), (2.), (3.) ve (4.), numaralı alt bentlerinden hüküm giyenler zaten kamu hizmetlerinden yasaklanmış olmaktadır. Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesi (e) bendinde belirtilen Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanların affa uğraması ya da infaz rejimine göre cezasının infazı sonrası memnu hakların iadesini beklemekte oldukları süre dikkate alınarak, cezasının infazı bittikten sonra seçme ve seçilme hakkını kullanabilmesi böylece milletvekili seçiminde seçilme hakkını kullanmak isteyen vatandaşların başvuru süresi içinde yasaklanmış haklarını geri alınması kararını almaları zorunluluğu kaldırılarak mağduriyetlerinin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesi (f) bendinde affa uğramış olsalar bile ifadesinden sonra gelen (1.), (2.), (3.), ve (4.), maddelerde belirtilen suçlar dikkate alındığında affa uğramış olmaları halinde Anayasa 2. Maddesi (Hukuk Devleti) 10. Maddesi (Kanun Önünde Eşitlik) 11. Maddesi (Anayasa'nın Bağlayıcılığı ve Üstünlüğü) 13. Madde (Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması) 25. Madde (Düşünce ve Kanaat Hürriyeti) 34. Madde (Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı) ve temel olarak 67. Madde (Seçme, Seçilme ve Siyasi Faaliyette Bulunma Hakkı) mevcut yasa kapsamında çelişmektedir. Affa uğramış bir cezanın ve şahsın seçme ve seçilme hakkının kullandırılmaması hem hukuka hem de insan haklarına aykırılık teşkil etmektedir. İlgili kanunda belirlenen suçlar kapsamında seçme ve seçilme hakkını tekrardan elde edebilmek için cezasının infaz bitim tarihi ya da af kararının Resmî Gazetede yayımlandığı tarih itibarıyla 30 gün içinde Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yapılarak hak ihlallerinin tespiti ile yasal haklarının iadesinin sağlanması için bireysel başvuru yapılması hakkının tanınması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

Doç. Dr. Selçuk Özdağ
Muğla Milletvekili
Grup Başkanvekili

MİLLETVEKİLİ SEÇİMİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 10/06/1983 tarihli ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi yürürlükten kaldırılmış, (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (f) bendinde yer alan "Affa uğramış olsalar bile" ibaresi "Affa uğranılması halinde" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

" e) Haklarındaki ceza hükmünün affa uğraması ya da infaz edilmesi durumunda seçme ve seçilme hakkını kullanmaktan yoksun bırakılmayacak olanlar,"

" Birinci fıkranın (f) bendinin (1), (2), (3), ve (4) numaralı alt bentlerinde sayılan suçlardan cezai müeyyide uygulanan kişiler, af kararının Resmi Gazete' de yayımlandığı tarih ya da cezanın infaz bitim tarihinden itibaren 30 gün içinde, ihlallerin tespit edilmesi ve temel haklarının iadesinin sağlanması için Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yapma haklarına sahiptirler.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.